

GORENJEC

Političen in gospodarski list.

Stane za Kranj z dostavljanjem na dom 4 K, po pošti za celo leto 4 K, za pol leta 2 K, za Nemčijo 4 marke, za Ameriko 2 dolarja. Posamezne številke po 10 vin. — Na naročbe brez naročnine se ne ozira. — Uredništvo in upravnništvo je v hiši števil. 173. — Izdajatelj: Tiskovno društvo v Kranju. — Odgovorni urednik: Lavoslav Novak. — Rokopisi naj se ne pošiljajo prepozno.

**Izhaja vsak petek
: ob petih zvečer :**

Inserati se računajo za celo stran 50 K, za pol strani 30 K, za četrto stran 20 K. Inserati se plačujejo naprej. Za manjša oznanila se plačuje pet-vesto 10 vin., če se tiska enkrat, za večkrat znaten popust. Upravištvu naj se blagovolijo pošiljati naročnina, reklamacije, oznanila, sploh vse upravne zadeve, uredništvu pa dopisi in novice. — Dopisi naj se izvolijo frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.

Velika bitka ob Soči.

V kratkem se snide italijanski državni zbor in Cadorna bi rad predstavil poslancem „odrešeno“ hčerko — Gorico. Zato so tako siloviti napadi že cele tedne ravnali pri Gorici. Oni poročevalci, ki so zadnji čas obiskali naše postojanke na fronti, pa trdijo, da so vse priprave za brambo izvrstne in da se ni bati italijanskih napadov. Tudi za dovoz živeža in vode se je sedaj prav dobro preskrbelo.

Dan za dnevom se ponavljajo napadi Italijanov na območje pri Gorici in Dobrdoški planoti. Vsi naskoki se pa izjalavljajo s strašnimi izgubami napadalcev in naše čete trdno drže v rokah vse svoje postojanke. Tudi sunka pri Zagori in ozemlju Vršiča sta bila brezuspešna.

Sv. Martina dan so Italijani ljuto streljali s topovi raznega kalibra pri Plaveh celo dopoldne. Drugi dan je bila pa močna kanonada pri Gorici. Iz prostora pri Plaveh so Italijani hoteli premagati naše krilo pri Podgori. Nadalje so skušali priti preko vasi Zagora na hrib Kuk (611 m), na Sv. Goro in na goro Sv. Mihaela. Zadnji dve gori ležita na levem bregu Soče in nadvladujeta Goriško dolino. Hoteli so toraj dobiti Gorico od severa sem.

Dne 13. novembra so se začeli najhujši napadi italijanske težke artiljerije na Gorico. Že prej so povedali italijanski vjetniki, da bo Gorica razstreljena, ako je ne bo kmalu mogoče vzeti z naskokom. Ljuto so zopet napadali Italijani severni del Dobrdoške planote. Severno od gore Sv. Mihaela so naši izgubili začasno del bojne črte. S protinapadom pa so zvečer izgubljeno zopet priborili. Na drugih krajih Italijani niso prodrli, marveč so bili njih sunki krvavo odbiti. Južno od Griže Brda in pred Goriškim območjem je že ogenj naših topov zavrnil vsak napadalni poizkus.

Cela jata letal je plavala nad bojiščem in med njimi je bil tudi velik italijanski zrakoplov, ki obsega 12.000 m³ plina in ima 500 konjskih sil. Ta letala so prišla tudi nad Vipavsko dolino in proti Ajdovščini in so metala bombe proti Dornbergu. Po zraku so se razlegali rezki poki. Ker so priplula tudi naša letala, se je začel boj tudi s strojnimi puškami.

V Podgori je pogorel del velike papirnice, ki je last tvrdke Leykam Josefsta. Škoda je velika.

Dne 14. novembra je bil na Goriškem hud naliv in znabiti so vsled tega ponehali italijanski napadi ob bojni črti na Soči. Na hribih je bilo pa drugače. V odseku Dobrdoške planote je boj ljuto trajal dalje. Na severnem robu gore Sv. Mihaela se je Italijanom zopet posrečilo, da so vdrli v neko po svoji težki artiljeriji prebito vrzel v naše postojanke. Močne sovražne sile so zvečer ondi napravile napad, a so bile krvavo odbite. Napravili so naši protinapad, zadali sovražniku izredno velike izgube in popolnoma pridobili izgubljeni kos bojne črte. Novi močni napad Italijanov na Griže Brdo je bil brezuspešen.

Dan za dnevom hujši so pa napadi italijanske artiljerije na mesto Gorico, ki so se pričeli prvič 18. oktobra. Nekatere dni je padlo v mesto več sto krogelj raznega kalibra, posebno veliko je bilo težkih šrapnelov. Streljanje se je včasih pričelo zgodaj zjutraj in ni nehalo do večera. Najhujše je med tretjo in četrto uro popoldne. Dvakrat so granate ubile po štiri otroke. Močno poškodovanih je bilo doslej okoli 300 hiš in skoraj vse cerkve in samostani. Civilnih oseb je bilo ubitih 58 in 50 ranjenih. Zakristija goriške stolnice je porušena. Samostan na Kostanjevici je zadelo več granat in šrapnelov, poškodovane so strehe in slike v cerkvi in samostanu. V sredi mesta ležeči uršulinski samostan je napol uničen. Na cerkev sv. Antona je priletela bomba iz letala in je pre-

bila streho. Največ je trpel južni del mesta. Le malo zasebnih hiš je, ki bi ne bile nič zadete. Krasno poslopje avstro-ogrske banke je zadelo več krogelj, ki so prebile strop nad stopnicami in jih poškodovale. Največ je trpelo poslopje okrajnega sodišča, ki je bilo 10 krat zadeto. Letele so na mesto tudi bombe iz zrakoplovov. Vernih duš dan so Italijani streljali na ceste, držečo na pokopališče, po kateri je šlo več ljudij. Oba kolodvora sta bila od artiljerije posuta s krogliami. Cerkev v Podgori, Grafenbergu, Pevmi, Štandražu in Oslavju kakor tudi ondote vasi so popolnoma razstreljene. Srce trepeče nam Slovincem, ko slišimo poročila o razdejanju krasne, lepo se razvijajoče slovenske Gorice. Besnost Lahov dokazuje to, da ne uničujejo samo slovenske posesti, marveč tudi palače Italijanov, ko podirajo Gorico.

V bojih pri Oslavju se s posebno hrabrostjo odlikujejo oddelki kranjskega pešpolka št. 17, ki so došli iz Galicije.

Naši letalci so zopet pluli nad Verono. Od dveh letal je vsako vrglo 5 do 10 bomb na mesto. Nekaj bomb je padlo na Piazza d'Erbe, kjer je bil semenj. Ljudje so preplašeni zbežali v hiše. Laški listi poročajo, da je bilo ubitih 30 in ranjenih 48 oseb.

V bojih proti Italijanom se naše čete poslužujejo novega, posebnega orožja, namreč sablji podobnih dolgih bajonetov, pa pušk, ki bruhajo ogenj v sovražnike in jih zažgo.

Dne 15. novembra so bili na Dobrdoški planoti najhujši boji. Trajali so noč in dan. V severnem robu te gore so vdrli Italijani večkrat v naše črte. Zvečer pa smo jih zopet iz njih izpodili. Boji pri Sv. Martinu se vrše iz bližine in trajajo dalje. Napad na višino Podgoro je bil zopet odbit. Tako strašnih bojev, kakor so sedaj ob Soči, še ni videl svet.

V Arezzu so Italijani ustrelili lastnih 200 vojakov-socialistov, ki niso hoteli na vojno.

PODLISTEK.

Zadnja luteranka.

Prizor iz leta 1615. — Spisal P. Bohinjec. (Dalje.)

Kakor bi jo bil gad pičil, skoči Štantmanka po koncu in zarohni proti oknu:

„Kaj, ti si se prelevil? Ti boš delal parado novemu papistu? Nikdar ne! Jaz sem gospodar v hiši.“

„Stori, kar hočeš, saj si dovolj stara!“ odvrne hladno Kriegel. Jaz se bom oprijel našega župnika.“

„Kaj praviš? Naš župnik? Aha, zdaj si pokazal svojo barvo. Zdaj sem preverjena, da te je premotil ta kriški papist. O, Franc, kako si slaboten! Maješ se kakor trst v puščavi! Kovač, jeklar, fužinar, pa tak slamnat možiček!“

„Pa si izberi železnega, če ti je slamnat možiček premehak! Ti bo vsaj uro navil“, skonča Kriegel in se umakne proti Močeniku.

„O le čakaj, dedec!“ hiti kričati Klara skozi okno. „Boš še mleko srebal iz moje latvice, samo če ti ga bom dala! Naj le gre, kamor hoče“, pravi, in se umakne od okna. „Z moškimi tako ni nič. Po vetru plašč obračajo. Nobenega prepričanja, nobene samostojnosti, nobene srčnosti! Da bi le kmalu dospele moje prijateljice!“

Klara spet sede in prime pero v roko: Preljubi moj Boštjan! Vse se umiče, moških skoro

ni več v naši družbi, celo moj mož — ha, ta slamnik! — je presedlal kobilu. Vse se umiče, le malo je zvestih, ki vztrajajo na trnjevi poti evangelija. Še graščak se je stisnil v kot in čaka, kaj se bo zgodilo z detelom? ... Danes je Gospodov dan za katoličane — praznik sv. Rešnjega Telesa. V grad sino zahajali ta dan v svoj tempelj, danes pa ram je odsvetovano. No, saj hrani tudi moja hiša sveto razpelo. In družega ne potrebujemo“ ...

Kar se odpro hišne duri in prikaže se na pragu dekle s črnim pajčolanom:

„Pozdravljam te, Klara, v imenu Gospodovem!“

„Poklanjam se, mojsterca!“ se oglasi za grajsko devico Anico kuharica Urša, na glavi z avbo na pehar.

„Gospod z vama, sestri v Gospodu! Ali sta sami?“

„Pohlanka in Pivčanka prideta kmalu. Stopili sta mimogrede na Sejmovko. Tam se izvedo vse tržiške novice.“

„Kaj nam hočejo novice? Saj jih je dovolj že od tega tedna.“

„Važnejše novice pridejo tako vse iz grada. In za te že jaz vem,“ se oglasi Anica. „Paradajzar, naš gospod graščak, je bil v Gradcu pri nadvojvodi in ta ga je hudo prijemal. Ako ljubljanska reformatorična komisija celo nam grozi s kaznijo 100 zlatih, kako šele so morali groziti našemu gospodu! To je vzrok, da se nam on umika in da nam je odpovedal dvorano.“

„To niso mačkine solze — 100 zlatih za me. Človek mora vendar le živeti,“ pristavi Urša, grajska kuharica.

Duri se spet odpro in vstopi s spremstvom nogovičarka Pohlanka: „Gospod je naša rešitev!“

„Gospod je naša rešitev!“ se vse pozdravljajo in si segajo v roke.

„In biblija naša tolažba!“ pristavlja hišna gospodinja.

„In biblija naša tolažba!“ odmeva po hiši.

„Sedite, spoštovane sestre!“ nagovori Klara prihajajoče ženske. „Pičlo je naše število, naši odpadli verniki zahajajo k papistu nad Bistrico, celo moj mož je omrznil za čisti evangelij. Slana je pomorila nežne cvetke naše mladine, ki zahaja na Klanec, celo stari Paradajzar postaja čmeren in potrjuje kot patron Tomažu Hrenu udanega župnika ...“

„Sila se dela naši vesti,“ dostavi Anica.

„V Ljubljani so začarali nekega mladeniča, da s pomočjo hudobca prorokuje prihodnje reči. Vse dere za njim, ki potrjuje resnico katoliške vere,“ nadaljuje Klara. „Celo naš stric Miha s Sejmovke, ki je sicer pameten mož, veruje v te čudeže in s spoštljivostjo poljubljuje roko Madone, ki jo je naslikal sam tisti zamaknjenec iz Ljubljane.“

„Škoda zanj. Je res slikar po božji volji. Videla sem njegove Madone, ki so umetniško izdelane in nudijo gledalcu pravi duševni užitek.“

„Nimamo ga, moje sestre, da bi nam pojasnil ta nenavadni pojav, ni ga, da bi nam raz-

Srbsko bojišče.

Avstrijske, nemške in bolgarske armade so se združile v preganjanju Srbov. Ker so srbske čete pobegnile na gore proti Črni Gori, se bodo prihodnji boji ondi vršili. Z našimi težkimi topovi jih pač ne bomo mogli preganjati, ampak le z gorskimi topovi, katere bodo nosile mule.

Od Užic gredo avstrijske čete proti Novi Varoši; razdalja znaša 45 km. Najtežavneje bo prodiranje proti Novemu Pazarju, ker se ondi dvigajo gore 1600–2000 m visoko, na to stran je pa globoka Ibarska kotlina. Köveszove čete so prišle do gorovja Stolov, Galwitzove čete so pa pri zgornjem toku Rasine, ki se izteka pri Kruševcu v Moravo.

Bolgari so vrgli Srbe čez južno Moravo in so prišli na njen levi breg.

V Makedoniji se množe francoske in angleške čete. Začne se fronta na bolgarski meji pri Strumici, kjer imajo Bolgari izvrstne postojanke na gorovju Belašici, potem gre zahodno proti Gradecu in Vardarju, nadalje proti tej reki do Gradeca, tako da so vsak na svoji strani reke. Od Gradeca skušajo angleško-francoske čete priti na pomoč Srbom, ki se nahajajo na Babunih gorah.

Dne 12. novembra je Köveszove armade nemški oddelek prišel v dolino Ibar in tam z naskokom vzel vas Bogutovac, južno od Kraljeva. Na obeh straneh reke so čete zavzele višine Troglavskega in Stolovskega pogorja, ki sega 1200 do 1400 metrov visoko, Bogutovac je pa 1300 m nad morjem.

Galwitzova armada je prišla na Rasini do vasi Dupči in zahodno od tam v gorovje Jastrebac do Ribarca. Vjela je ondi 1400 Srbov.

Srbski glavni stan je v Raski. Vrhovno poveljstvo ima še vojvoda Putnik. Z jedrom svoje armade se je Putnik vedno umikal in je hotel pri Jagodini stopiti v bitko, ali zavezne čete so ga prehitro obdale od vseh strani, da se je moral umakniti.

Srbi se ne mislijo še udati, ampak so pripravljani braniti se do zadnjega moža, oziroma v skrajni sili podati se čez Črno Goro v Albanijo, v Italijo in na Francosko ter se tam dalje bojevati.

Angleži in Francozi vedno več vojakov izkrcavajo v Solunu in se šteje njih število v južni Makedoniji že nad 300.000 mož. Grški vojaki so dobili povelje, da morajo angleške in francoske častnike pozdravljati. Prebivalstvo je pa Nemcem prijazno, med 200.000 prebivalci južne Makedonije je 70.000 Židov, ki so odločni nasprotniki Rusov, nadalje je mnogo Turkov, ki gledajo v Carigrad, in Grki postajajo Bolgarom prijazni zato, ker jim je Bolgarija obljubila poslati živeža.

Zadnja tolažba Srbov je izražena v besedah polkovnika Vasiča, ki je mestni poveljnik v Bitolju in ki je rekel: „Naša vojska se bode bo-

jevala obupno do skrajnosti. Ob vznožju križa stoječ pričakujejo Srbi ure svojega križanja. Umrli bodo, a njihov zgled bode v zgodovini blestel za poznejše rodove.“

V mestu Nišu so Bolgari uredili svojo upravo. Mesto je nepoškodovano, samo nekaj hiš v predmestjih je nekoliko trpelo vsled granat.

Višegrajska skupina je 12. novembra vzela sprednje postojanke v spodnjem ozemlju Lima. Tiste avstrijske čete, ki napredujejo čez Ivanjico, so priborile višine Velike Livade in Crvene gore.

Vsled padlega snega in nastalega mraza je bojevanje v gorah postalo težavno. Vkljub temu je neka naša skupina med Ibarjem in Moravico vzela z naskokom važni višini Smrčak (1649 m) in Košutico (1512 m) in odbila nekaj protinapadov.

Armada Galwitza je priborila prelaze v gorovju Jastrebac in vjela 1100 Srbov.

Čez Moravo prodirajo v ozkem stiku z našimi armadami bolgarske čete. Dne 12. novembra so naše armade po deloma trdovratnih bojih zopet potisnile Srbe nazaj. Vjetih je bilo 13 častnikov in 1700 mož ter zaplenjeni dve strojni puški.

Bolgari so pa v dolini Morave zaplenili na kolodvoru Gjunis 5 lokomotiv in 106 s strelivom in puškami naloženih voz in drug vojni material. Na kolodvoru v Aleksincu so pa zaplenili 1000 železniških voz, ki so bili deloma naloženi s strelivom in tobakom.

Na desnem bregu Vardarja so imeli 12. novembra Bolgari boje s Francozi, ki imajo zasedeno črto Pepelište—Krivolak—Gradsko.

Višegrajska skupina je vrgla sovražnika čez Lim in Sokolovič in dne 14. novembra dosegla vzhodne višine. Köveszova armada je vjela 850 Srbov in zaplenila 2 strojni puški. Bolgari so pa vjeli 7000 Srbov in dobili 6 topov.

Ko so se Srbi umaknili pred Bolgari od Niša na levi breg Morave, so porušili za seboj vse mostove. Morava je tu 150–200 metrov široka in 2 m globoka. Srbi so ovirali prehod Bolgarov čez reko v navzočnosti kralja Petra. Na zadnje je bil odpor Srbov zlomljen in reka prekoračena.

Dne 13. novembra so Bolgari zasedli Prokuplje, na kolodvoru v Grajacu, 12 km južno od Aleksinca, so zaplenili 150 železniških voz.

Francozi so napadli Bolgare na desnem bregu reke Vardarja. Bolgari so napravili protinapad in vrgli Francoze čez reko Črno (Karas), zaplenili 2 strojni puški, 2 gorska topova in dobili nekaj vjetnikov. V Solun so prepeljali 500 francoskih ranjencev, ki so ondi poročali o hudih bojih. Srbi se nahajajo dobro utrjeni v svojih postojankah od Babune do Kosova. Radi bi Bolgarom zopet iztrgali Skoplje.

vere in čistega evangelija. Tudi možem pove Filip svojo:

„Ta mož mora sam hlapec bit,
Če hoče hiši prav storit...“

„Tako je prav! Može so naši hlapci, zatrjuje Pivčanka, me smo poklicane, da držimo po koncu našo sv. vero.“

„Moški so premrzli“, pristavi Pohlanka. „Nimajo nobenega smisla za vzvišene stvari kakor je naša sv. vera.“

„Tako je žene! Zato ne odnehamo, ne smemo odnehati, če nam pobere vse, tudi naše življenje.“

„Tudi naše življenje!“ ponavljajo vse za Klara.

„Kakor vam je znano“, skončuje Klara, „smo klicane na odgovor v Ljubljano vse, kar nas je čistega evangelija. Ali ne bojte se, žene in device, in ostanite doma! Prvo kazen plačam jaz za vas, če bo treba. Jaz sama pojdem v Ljubljano na odgovor, da bo komisija vedela, da se ne damo pregovoriti in da tudi vemo, zakaj ne!“

„Ne damo se in se ne damo!“ je odmevalo po hiši kakor bi pel mrtvaški zvonec.

„Raje v smrt, kakor v rimsko sužnost!“ so se glasile končne besede zborovalk, ki so jih ponavljale za svojo vodnico. Z zaupanjem v srcu in s trdno voljo v prsih so se poslovile od Štantmanove hiše, le Kriegel se je smejal za zidom in gledal skozi špranjo orjaški samokov, ki se je enakomerno, pa gotovo zaletaval v trdo železo.

(Dalje prih.)

Bolgari poročajo, da se je spuntal neki srbski polk in ubil svojega poveljnika, podpolkovnika Pribičevića, ki je bil prizadet ob zaroti in umoru prestolonaslednika Franca Ferdinanda. O predsedniku „Narodne obrane“, srbskem majorju Dušana Popoviću, pa pišejo, da je prišel v bolgarsko vjetništvo in da ga bodo pripeljali v Sofijo.

Dne 15. novembra so bili pri Gorozdu ob črnogorski meji le praske. Na srbskem bojišču so pa avstrijske čete zasedle Uvac, Cigoto Planino in višine Javorja. Köveszove nemške čete so šle iz Kraljeva proti Novemu Pazarju in zasedle Ušće. Avstrijske čete so pa pri Babici prekoračile cesto Raska—Kuršumlje in so vzele z naskokom okope na gori Lučak in vjele 1130 mož. Nemci, ki se bližajo Kuršumlju, so vjeli 1000 Srbov ter zaplenili dve strojni puški in tri topove.

Pri Prokuplju so bolgarske čete zaplenile 180 zabojev artiljerijskih krogelj, 220 zabojev patron, 12 železniških voz z raznim vojnim blagom in 16 pontonov.

Avstrijski vojni vjetniki, katere so Bolgari dobili v Nišu, so oproščeni. Pripeljali so jih v Sofijo in jim tam prijazno postregli.

V štirih dneh so z Ogrskega v Bolgarijo prepeljali 520 vagonov streliva.

RUSKO BOJIŠČE.

Na ruskem bojišču so se čete zaveznikov kakor tudi ruske čete zakopale v zemljo in ni pričakovati večjih dogodkov. Le na nekaterih točkah se ponavljajo manjši napadi dan za dnem. Tako so vedno boji zahodno od Čartoriska. Dne 11. novembra so naši ondi vjeli 4 častnike in 230 mož. Pri Sapanovu so odbili več močnih ruskih napadov. Nemci so odbili napad južno od železnice Kovelj—Šarni in vjel 230 Rusov.

Dne 13. novembra so naši in Nemci vdrl v rusko postojanko pri Čartorisku, vjeli 1500 Rusov in zaplenili štiri strojne puške. Pri Rafalovki so pa naši odbili ruske napade.

Naši so docela premagali Ruse pri Čartorisku dne 14. novembra. Rusi so se umaknili čez reko Stir in pri umikanju v prvotne postojanke zažgali izgubljene kraje. Na zahodnem bregu reke Stira ni več Rusov.

Dne 15. novembra je bil položaj na celi bojni črti neizpremenjen.

Rusi pa poročajo, da so okoli 10. novembra pri Kolkah vjeli 71 častnikov, 3500 mož in zaplenili 11 strojnih pušk.

Car s prestolonaslednikom hodi ob fronti. Obiskala sta Reval ter si ogledala ondi utrdbe, ladjedelnice in pristanišče, potem sta šla v Rigo, Viterbsk in Dvinsk. V Rigi je carja sprejel general Radko Dimitrijevič.

Nemčija v bojih na zapadu.

Neki 300 metrov širok francoski jarek so Nemci vzeli po ljutem boju pri Ecurie. Drugače na celi bojni črti ni nič novega.

POLITIČNI PREGLED.

Grška.

Na Grškem so razpisane nove volitve. 90 poslancev Venizelosove stranke, ki so podvrženi vojaški dolžnosti, so prosili en mesec dopusta med volilno dobo. Vojni minister je prošnjo odklonil. — Listi poročajo, da francoske in angleške čete utegnejo zasesti Solun, da bi ložje ovirale Nemce v prodiranju proti jugu.

Grški kralj je odklonil predlog ministrskega sveta, da bi se grška vojska razorožila. Venizelos je nato sklical sejo in je zahteval, da naj vlada odstopi. Venizelos grozi z nevarnim gibanjem v deželi.

Francoska.

Do konca t. l. bo imela Francoska nad 21 milijard frankov stroškov za vojno.

Angleška.

Uradno se je razglasilo, da se morajo vsi neoženjeni, do 40 let stari, prigrasiti prostovoljno v vojake, sicer jih bodo primorali. Ta razglas je na Angleškem povzročil veliko razburjenje.

Egipet.

Londonski ministrski svet je sklenil poslati v Egipet 100.000 mož. Namerava se ondi napraviti nova obramba za vsak slučaj.

ložil čisti evangelij, ni ga več predikanta Petra Kuplenka iz Kovorja, ki bi zagrmel z mogočno besedo in obsodil te množice, ki slepo dreve za izmišljotinami nevrednih hlapcev. Tržiški Pegam je potrgal v par letih s svojo brezobzirnostjo in krutostjo vse lepe mladike naše mlade neveste, skonča Klara.

„Celo Zofka je njegova, ta nehvaležnica!“ zakliče Pohlanka.

„Res, pusto je naše življenje, puščava, napolnjena s peskom, mrzel veter piše čez dol in hrib, me pa se staramo in gledamo, kako pada snop za snopom. Otroci nas spoštujejo, pa nas ne ljubijo, z mrzlo roko odpirajo knjige, jih listajo, pa jih ne čitajo.“

„Moji otroci me zaničujejo“, se oglasi Pivčanka.

„Naše predikante, naše učitelje, so pregnali, naše tempelje podrl, ostanejo nam edino knjige naše tolažnice. In še teh so požgali cele vozove. — Ženske so bile sužnje pod papisti. Luter je tudi v tem oziru posvetil s plamenom v katoliški zakon in povrnil ženi čast, katera ji gre,“ navdušeno deklamuje Klara. „Kako lepo poje Filip Barbatus v svojem prevodu Lutrovega katekizma:

„Žena mora zastopna bit,
Moške navade se učit,
To bo Bog gnado dal,
Da jim bo zakon dobro djal.“

In zato je vaša dolžnost, žene in vdove, da nastopamo, da se poženemo za čast naše svete

Burian v Berlinu. Avstro-ogrski zunanji minister Burian je bil v Berlinu, kjer je imel važna posvetovanja z nemškim kanclerjem.

Italija in Nemčija. Čudno se vidi, da Nemčija ne mara imeti vojne z Italijo. Vzroka je imela dovolj, da bi jo bila napovedala. To je dalo po časopisih povod sumničenju, da bi Nemčija rada imela z Italijo mir in da je pripravljena odškodovati jo za to z avstrijskim ozemljem, posebno s tistim, katero je bila Avstrija že pred vojno pripravljena odstopiti Italiji. Iz Berlina so se ta sumničenja ovrгла kot neutemeljena. Slovenske dežele tedaj zdaj še ne pojdejo v laško bisago.

Poljska. Poljaki se potegujejo za to, da bi se ustanovilo kraljestvo Poljsko. V Lodzu, prvem industrijskem mestu Poljske, je šolski odsek zoper voljo Poljakov določil 595.000 mark za poljske, 379.000 mark za nemške, 355.000 mark za judovske šole. Poljaki, katerih je 65 % prebivalstva, so se odtegnili glasovanju.

Bolgarska koruza. Za Avstrijo in Nemčijo se je nakupilo v Bolgariji 20.000 ton koruze, ki se bo odpeljala po Donavi. Druzega žita se bo pokupilo, kolikor ga bode preostajalo deželi bolgarski.

Odprava cirilice. Uradni list bosenske vlade je prinesel naredbo, s katero se odpravlja cirilica. V pismenem prometu smejo bosenske oblasti rabiti samo latinico, tako tudi deželni uradi, občine in korporacije. Tudi v šolah s srbsko-hrvaškim jezikom se sme rabiti samo latinica. Stranke smejo sicer vlagati vloge v cirilici, dobile bodo pa od oblastev rešitev le v latinici. Cirilske črke se bodo smele rabiti samo pri pravoslavnem veronauku in v pravoslavnih bogoslovnih Bosne in Hercegovine.

Dardanele. Angleška in Francoska sta naznanili ruski vladi, da se bodo njune čete iz strateških razlogov umaknile izpred Dardanel.

Potop ladij. Na Sredozemskem morju je avstrijski podmorski čoln potopil italijansko prevozno ladijo „Ancona“ in baje še nekaj drugih velikih parnikov. Neki podmorski čoln je pa potopil angleški parnik „Apollo“. Zaradi potopljene „Ancone“ je nastal po italijanskem časopisju strahovit vrišč, češ da avstrijski podmorski čolni streljajo na prevozne ladije in da se je z „Ancono“ potopilo veliko potnikov. Bilo je pa tako. Naš podmorski čoln je ustrelil s topom proti parniku „Ancona“, da bi bil obstal, parnik je pa s polno paro pobegnil. Naš čoln je šel za njim in streljal. Ko je bil parnik večkrat zadet, se je ustavil. Italijani so pa v veliki zmedenosti prepočasi spuščali rešilne čolne v morje. Naš podmorski čoln je nato parnik torpediral, na kar se je parnik potopil čez 45 minut. — Potopljen je bil tudi italijanski parnik „Firence“ med vožnjo v Port Said od nekega avstrijskega podmorskega čolna. Rešenih je bilo 96 mož posadke in 27 potnikov, o 15ih možeh posadke in 6ih potnikih pa ni poročil. „Firence“ je bil krasen parnik s 4000 tonami, izgotovljen lansko leto. — Italijanska vlada namerava tri, v genovskem pristanišču se nahajajoče nemške osebne parnike zapleniti, jih oborožiti s topovi in jih vporabiti za pomožne križarke pod italijansko zastavo. — Italijanski parnik „Bosnia“ je bil potopljen od avstrijskega podmorskega čolna južno od Kandije. Posadko in popotnike so vkrkali v štiri čolne. — V Mehikanskem zalivu se je potopil italijanski parnik „Livetta“. Sodi se, da ga je uničil peklenski stroj.

Za Poljake. Prihodnjo nedeljo se bode na ukaz sv. očeta po vesoljnem svetu pobiralo po cerkvah milodare za Poljake, ki so po sedanji vojni veliko trpeli.

NOVIČAR.

Koncert. V petek dne 19. novembra ob 8. uri zvečer prirede dijaki c. kr. gimnazija v Kranju v dvorani „Ljudskega doma“ koncert z vzporedom: 1. Hérold, Overture iz „Zampe“. Klavir (Švara IV., Jezeršek IV.). 2. V. Parma: Mladi vojaki (Otroški zbor s klavirjem). 3. a) Mendelsohn, Gondoliera: (Violini: Berlot VI., Globočnik VI.). b) Mozart: Turški marš iz A dur son. (Violini: Kern VIII., Krenner VIII.). 4. Dr. Schwab: Izgubljeni cvet (Moški oktet). 5. a) Gregorčič: Soči. (Deklam. Jemec VI.). b) Prof. Pirnat: Dijak in vojna. (Govor.) c) S. Sardenko: Soči. (Deklamacija, Petkovšek VIII.). 6. Vilhar: Mornar. (Bas solo. Štempihar VIII.). 7. Baillou: Ganimedov valček.

(Klavir Štempihar, viol. Kern.) 8. Parma: Zapoji mi ptičica glasno. (Klavir s solo. Jezeršek IV.). 9. Zupančič: Razgovor. (Dram. slika. J. Stirn VII., Pirnat II.). 10. Na straži. (Moški zbor.) 11. Chopin: Valse. (Štempihar). 12. Berta Kenda-marš (Klavir 6 ročno.) — Vstopnina prosta. Prostovoljni prispevki so določeni za vdove in sirote padlih junakov.

Brambni ščit. Dodatno k našim poročilom, poročamo, da so žebli za ščit že tu. Žebli so štiri vrste: posrebrnjeni, ponikljani, beli in črni. V kolikor smo sedaj poučeni, bodo te-le cene: posrebrnjeni 20 K, ponikljani 10 K, beli 1 K in črni 20 vinarjev. Za šolsko mladino bodo zadaj, t. j. črni žebli po 10 vin. — Spored bo prilično naslednji: dne 4. decembra ob 7^{1/2} uri mirozov; dne 5. decembra ob 11. uri dopoldne pa se prične slovesno zabijanje žebeljev na glavnem trgu. Vabilo se bode k tej slovesni prireditvi najodličnejše dostojanstvenike, vsa okoliška vojaška poveljstva, vse občinske odbore in župnijske urade v političnem okraju, ter vsa šolska vodstva, kakor tudi na okraj meječa oblastva, občinske zastope ter župnijske urade, itd. Slavno občinstvo, o tem smo trdno prepričani, pa bode s svojo najštevilnejšo vdeležbo dokumentiralo ponovno svoj neomajani in zvesti patriotični čut in lojalnost. To zbrano občinstvo, ki bo sestajalo iz najodličnejših vojaških, državnih cerkvenih in civilnih dostojanstvenikov, iz meščanstva in kmečkega prebivalstva, pa naj bo našim sovražnikom živ dokaz avstrijske skupnosti nas vseh in alegorična slika našemu geslu „Viribus unitis“.

Umrli je za ranami v bolnici v Kranju enoletni prostovoljec, kadet Leopold Ažman, učitelj v Sodražici, sin tukajšnjega mizarjskega mojstra Matije Ažmana. Pogreb bo v nedeljo ob treh.

V Ljudskem domu v Kranju se otvori v nedeljo ob pol 12. uri zopet knjižnica.

«Orel» v Kranju. Odsek telovadnega društva „Orel“ je imel pred vojno 15 članov. Vsi so bili poklicani na bojno polje in nekaj jih je že prelilo kri za domovino.

Preč. g. dr. Mihael Opeka, profesor na c. kr. realki v Ljubljani, je bil imenovan za c. kr. deželnega šolskega nadzornika na Kranjskem.

Sv. Gora pri Gorici. Tudi p. Frančišek je zapustil Sv. Goro, ker je ondi vse uničeno. Napravil si je bil neko zimsko stanovanje, a laška granata ga mu je razbila. Od cerkve štrli še kos zvonika kvišku.

Iz vojne. Umrli so za ranami. Anton Kalan iz Stare Loke, Ivan Janež iz Mošenj, Ivan Gale iz Predoselj in Jakob Berlic iz Zg. Tuhinja. Na severnem bojišču je padel Ivan Podlesnik, trgovec iz Ljubljane. — Iz ruskega vjetništva sta se oglasila Ludovik Desinger iz Škofje Loke in Janko Sterle iz Ljubljane.

Toplo priporočamo naše uboge slovenske begunce. Huda zima je pred durmi. Begunci z Goriškega imajo po taboriščih slabo obleko in trpe mrz. Plemenita slovenska srca, ganite se in pošljite pomoč v oblekah ali v denarjih. Darovi naj se pošiljajo Posredovalnici za goriške begunce v Ljubljani.

Zahvala in oklic. Od c. kr. deželnega predsedništva svoječasno izdani oklic radi oddaje vreč našim četam na jugozapadni fronti je imel v celi deželi najlepši uspeh. Število od prebivalstva podarjenih vreč presega več tisočev. C. in kr. 5. armadno etapno poveljstvo se zahvaljuje za lep vspeh, ki ga je imelo to podjetje. Z dopisom na c. kr. deželno predsedništvo za Kranjsko je izrazilo zahvalo v imenu najvišje službe ter pripomnilo, da naj požrtvovalnost darovalcev najde svoje najlepše plačilo v zavesti, da je prihranilo s svojimi darili našim četam mnogo krvi. V tem ko se ta zahvala tem potom sporoča vsem onim, ki so z darili, z ročnim delom ali drugače pripomogli k uspehu, se srčno prosi za nadaljevanje tega dela. Še vedno morajo naši junaški vojaki na jugozapadni fronti vztrajati proti neprestanim navalom sovražnikov, še vedno je treba skrbeti za njihovo varnost. Prazne vreče, prilično 60 cm dolge in 40 cm široke, iz trpežne tkanine, v svetlih neopazljivih barvah (rmenkaste, rjavkaste, sive), na odprti ozki strani opremljene s trdno vrvico za zavezo, naj se oddajo pri županstvih. Tudi že rabljene vreče so dobrodošle, če so le dovolj trpežne. Na posebno zahtevo bi se plačalo za kos po kakovosti 50 do 70 vinarjev.

Naznanilo. V I. letnik c. kr. Franc Josipa vojaške akademije na Dunaju in c. in kr. tehnične vojaške akademije v Mödlingu (topničarski razred) se sprejme še nekaj leta 1898 rojenih prosilcev, ki še niso potrjeni, z namembo za c. kr. deželno brambo. Prošnje je vlagati najkasneje do 25. novembra 1915 neposredno na c. kr. ministrstvo za domobranstvo.

Cena moke. Na Ogrskem se je uradno določila cena pšenični moki po raznih krajih z 51 kronami do 52 kron 52 vinarjev. Preje je bila cena okoli 60 kron.

Cena prešičev. Na Nemškem je vsled osvojitve Srbije cena prešičev padla za 30 do 50 odstotkov.

Popivanje v vojski. Nekaj časa so časniki prinašali poročila, da so razne države za vojake uvedle strogo abstinenco, češ da se sovražnik z alkoholom ne zmaga. Zadnji čas pa kažejo dejstva, da so se nazori izpremenili. Čuje se, da se je za vojaštvo pokupilo silno veliko vina. Dopisli z bojišča proslavljajo domače pesmi, domače kvante in kapljice dobrega vina. Če gre kdo na dopust in ima še kak groš v žepu, napoji za odhodnico tovariše. In tako pije vsa družba, kakor je zadnjo soboto poročal „Slovenec“, „okoli precejšnjega števila steklenic med glasovi hreščeče harmonike, cvilečega škanta in napenjajoče se trobente.“ V „Zlati Dobi“ pa piše vojak Franc Klemenc to-le: „Vsak dan dobimo pol litra „vinskega alkohola“, katerega kot zdržnik ne pijem, ampak prodam za 30 krajcarjev.“ — Tedaj si ga nekateri vojaki lahko privoščijo po več kot pol litra, ker ga od drugih kupujejo. To je, kar ni prav! Vojaška uprava naj bi tistim, ki nočejo piti, odškodnino za pijačo izplačala. Starši naj pa pristradanih krajcarjev ne pošiljajo kot podporo sinovom v vojsko. Fantje in možje naj bodo zdržni in naj prodajo pijačo ter si kupijo kruha, potem jim podpore od domačih ne bo treba.

Centrala za krmila. Pod tem naslovom je priobčil g. Povše, predsednik kmetijske družbe za Kranjsko, v „Slovencu“ zanimiv članek, v katerem opisuje dobavo krmil za razne dežele, in kako je Kranjska v tem oziru pritisnjena. Na Ogrskem meljejo žito in so dolžni otrobe pošiljati v Avstrijo. Kranjska bi imela dobiti 66 vagonov, dobila je pa le 24 vagonov otrobov. Poljedelci, ki so dali žito državi, imajo pravico do 50 odstotkov otrobov, ki se jim zaračunajo po 17 K 70 v. Teh dolžnih otrobov bo menda prišlo na Kranjsko nekaj nad 100 vagonov in treba bo kmetom zahtevati svoj delež. Proste otrobe prodaja centrala na Kranjskem po 24 K 10 v. Čudno pa je, da so se otrobi iz kranjskih mlinov, zlasti iz mlina v Kranju, odposlali na Koroško. Kupili bodo baje kmetje lahko tudi surovi sladkor, ki bo stal 34 K za meterski stot. Rabi se ta sladkor nele za pičo konjev, ampak tudi za pitanje prašičev. Kmetijsko ministrstvo je nadalje zagotovilo dunajski centrali 2500 vagonov melase iz tovarn, ki izdelujejo sladkor. Melasa bo stala 4 krone za meterski stot.

Trgovsko sušenje sadja. (Dolge.)

3. Kako smo pri nas dozdej sušili sadje? Sušenje sadja pri nas je bilo dozdej jako preprosto. Sušilo se je v majhnih množinah ali na krušni peči, ali pa v peči, kadar je gospodinja imela „grmado“, navadno tako, da se je sadje nasulo v peč kar na goli tlak. Kaj pa da se je sadje od pepela onesnažilo in tudi preveč ožgalo. Tako posušeno sadje posebne kupčijske vrednosti ni imelo, za domačo rabo je pa bilo dobro. Lepše se posuši sadje na lesi, ki se porine v peč. Krljci pridejo od tal in se ne morejo umazati. Tako lesu naj bi imeli pri vsaki kmečki hiši, saj jo lahko naredi gospodar sam. Kolikor se potrebuje za dom, se na taki lesi čisto lahko nasuši. Po časniških inseratih se ponujajo lese z železnimi stojali, na katera se porine v peč po več les druga vrh druge. Kakor imamo pri naših kmečkih pečeh mesteje narejene, bi se moglo v peč poriniti samo 2 lesi, ako bi se pa mesteje višje zaobokale in odprtina s primernim pokrovom regulirala, bi se dalo v notranjost peči dajati tudi več les. Pametno je na vsak način, da se gorkota peči, zlasti po „grmadi“, izrabi. Nepotrebno pa je taka stojala naročati od drugod, ker jih lahko naredi doma vsak kovač.

Gospodarji, posebno taki, ki imajo domovja na samem, pa so si prejšnje čase postavljali potrebne sušilnice (pajštve), katere so prvotno posnemali po tistih, na kakoršnih so sušili lan, pozneje so se izpopolnile, vendar so te stare sušilnice večinoma brez dimnika, da se dim ne more odvajati.

O preprostih sušilnicah piše „Slov. Sadjar“ l. l. št. 78: „Zasilne sušilnice zgradimo najlažje, najhitreje in najceneje v kakem bregu. V ta namen se odkoplje toliko brega, da nastane približno poldrugi meter široka, toliko globoka in visoka zareza v bregu. Sedaj ni treba družega, kakor da naredimo spredaj in ob obeh straneh iz kamnja in ilovice primerno debel zid do višine poldruga metra od dna zareze. V sprednjem zidu pustimo 60—70 cm visoko in široko odprtino za kurjavo. Čez to štiri-oglasto jamo denemo iz protja spleteno leso in jo podložimo z dvema ali tremi močnimi koli, da se preveč ne pošibi, ko je obložena s sadjem. Ob robu lese naredimo, 10 cm visok okvir iz desk, da se sadje ne trkja iz nje. Končno z ilovco zamažemo vse špranje in praznine med leso in zidom. Dobro je, če napra-

vimo čez sušilnico tadi primerno streho, da nas deževno vreme ne zadržuje pri sušenju. Istotako je potrebno, da pripravimo nekaj širokih dil, s katerimi bomo lesu pokrivali, ker bi sicer ušlo preveč toplote v zrak.

Vsekako je tu opisana sušilnica najpreprostejša, kar si ji lahko moremo misliti, vendar v sedanjih časih bo tudi dosegla svoj namen."

Tako „Slov. Sadjar“. Pristavlja še ob jednom: „Minulo jesen se je na Kranjskem naredilo na stotine tadih sušilnic, in nikomur ni žal zato in nikomur ni ostalo nič suhega sadja, če je tudi dišalo po dimu. Nasprotno! Marsikdo se je bridko kesal, da se ni potrudil in vsaj za silo zgradil preproste sušilnice. Suho sadje je imelo nepričakovano visoko ceno in tudi doma je odleglo veliko, ker se je kruh rezal bolj pičlo.“ To je „Slov. Sadjar“ napisal za lansko jesen; za letošnjo jesen je imelo sušenje še več pomena.

Poleg ravnokar opisanih najpreprostejših sušilnic je pač po deželi še mnogo nekoliko boljše urejenih sušilnic. Zidane so, pokrite, kuri se na enem koncu, na drugem koncu se vlaga več les. Pri teh se kaže naprednost, gorkoto se izrablja bolje, samo dim se slabo odvaja.

Kakšno vrednost ima tako nasušeno sadje? Za dom je dobro, tudi za kupčijo v domačem kraju. Sušilnice za silo zadoščajo, če ima gospodar le malo sadja in mu je le na tem, da nasuši za dom in ne toliko za kupčijo. Tudi je navadno cena našemu domačemu suhemu sadju v primeri z delom in stroški za kurjavo prenižka. V Kranju je bila še nedavno navada — če je še, res ne vemo — da se je pred žetvijo za 1 mernik jabolčnih krljev dajalo v zameno 1 mernik ajde. To je gotovo premalo! Pri taki ceni ni pričakovati, da bi kdo sušil za na trg. Pa zdi se mi: dokler ne bomo začeli sušiti za na prodaj, ne bomo s sušenjem sadja veliko prišli naprej. (Dalje prih.)

Pristojbine od dediščin in daritev.

Dne 15. septembra 1915 je izšla cesarska naredba, ki na novo določuje pristojbine za brezplačni prenos premoženja pri dediščinah in daritvah.

S prenarodbo teh pristojbin se bodo zelo zvišali dohodki države, ki išče sredstev, da bo mogla pokrivati stroške vojne.

Tu podamo iz one važne naredbe nekaj zrn, ki utegnejo koristiti v praktičnem življenju.

Dednim pristojbinam so podvržene: 1. dediščine, volila in pripad premoženja na podlagi dolžnega dela; 2. darila za slučaj smrti; 3. pridobitve premoženja na podlagi ženitovanjskih pogodb, ako se ima v smislu pogodbe premoženje prenesti še-le po smrti enega zakonskega druga; 4. pripad premoženja iz fevdov in fidejkomisov.

1. Pristojbine od dediščin.

Ako je kdo od koga pred njegovo smrtjo kaj prejel za kako drugo osebo, ali če je na željo zapustnika komu kaj izplačal, se to smatra kot volilo in se od tega plača dedna pristojbina.

Osebe, ki so take naklonitve prejele, se smatrajo kot voliloljemalci.

Od daritev med živimi se plačuje dedna pristojbina v teh slučajih:

1. ako se ima darilo izročiti še-le ob smrti darivca ali ob kakem poznejšem času ali dogodku,
2. če si je darivec izgovoril pravico do vžitka od darovanega premičnega premoženja za čas svojega življenja in je umrl pred obdarovancem, ne da bi bila poprej ugasnila pravica do vžitka,
3. ako darivec ni napravil daritve prej, kakor tri mesece pred svojo smrtjo. Izjemo delajo tu le navadna mala darila. Vračuna se pa v tretjem slučaju plačana darilna pristojbina v dedno pristojbino.

Pridobitelj, ki plača pristojbine, je vsak, ki je dotično stvar prejel, ali ki mu je premoženje pripadlo.

Zapuščine vojakov, ki so padli v vojni ali umrli vsled v vojni dobljene bolezni za časa vojne ali v šestih mesecih po sklenjenem miru, uživajo posebne ugodnosti, pristojbine so mnogo nižje, ako dedščina pripade otrokom, ali staršem, ali ženi. Te ugodnosti veljajo tudi za zapuščine onih oseb, ki so bile v vojski naših zaveznikov.

Od prenosa premoženja za slučaj smrti, če zapustnik določi, da se čez nekaj časa isto prenese na tretjo osebo, plačata oba dedno pristojbino, samo da se prvemu prejemniku pristojbina zniža, ako med prvo in drugo izročitvijo ne preteče 10 let. Isto velja tudi glede uživanja rent in dajatev.

Od tirjatev zapustnika se plača dedna pristojbina, četudi je zapustnik tirjatve dolžniku v zadnji volji odpustil. Isto velja o dediščinah, ki spadajo v zapuščino, ako ob smrti zapustnika pravica do dediščine še ni bila ugasnila. Ako se kaka tuja stvar najde med zapuščino, mora njen lastnik pravico do nje dokazati, da se ne plača od nje pristojbina.

V zapuščino spadajo tudi tirjatve iz zavarovalnih pogodb in se plačajo od njih dedne pristojbine, če ni kdo dokazal, da mu je zapustnik že v življenju odstopil pravico do zavarovalnin; potem seveda ni treba plačati dednih pristojbin.

Zavarovalnice so dolžne finančnim oblastvom dajati v tem oziru pojasnila.

Od dolgov, ki se ne dajo iztirjati, se more tekom dveh let dobiti oproščenje od plačevanja oz. vrnitev dedne pristojbine. (Dalje prih.)

Razglasi c. kr. okrajnega glavarstva v Kranju.

Ne dajajte ovsa in ječmena v mletev! Pokazalo se je, da kmetovalci po mnogih krajih dajejo oves in ječmen — deloma sam, deloma zmešan z drugim žitom — v mline za moko. Kmetovalci se opozarjajo, da je po ministrski naredbi z dne 21. julija drž. zak. št. 203 to prepovedano in se bo poleg kazni oves in ječmen zaplenil, če se še najde v mlinu. Kot krušno žito je določena pšenica, rž, in kjer se je kaj pridelalo, tudi ajda. Kdor krušnega žita ni toliko pridelal, kolikor ga dovoljuje zakon za porabo njegovi družini, prejme od županstva potrebno množino pšenične, oziroma ržene moke. Od ječmena in ovsa pa si sme obdržati vsak kmetovalec le toliko, kolikor ga rabi vsakdo za seme in poleg tega za krmo: od ječmena četrti del celega pridelka, od ovsa pa, kdor ima konje, po 1 kg za enega konja na dan. Ostala množina ječmena in ovsa pa se mora oddati komisijonarjem zavoda za promet z žitom.

Občine, ki naročajo ogrsko moko in plačajo denar pri okrajnem glavarstvu, oziroma po položnicah, ki jih prejmejo pri svojem okrajnem glavarstvu, naj o tem istočasno obveste tudi zavod za promet žita v Ljubljani: če se namreč zavoda o vplačilu ne obvesti, isti ne prevzame nikake odgovornosti, da bo moka pravočasno dospela. Pripominja se, da vsled prevoznih težkoč preide od naročila do sprejema ogrske moke 6—8 tednov.

Cena prosa in kaše. S tuk. razglasom določene najvišje dopustne cene za proso in kašo se tem potom razveljavijo. Vendar pa se opozarja, da se bo vsako zahtevanje pretiranih cen slej ko prej kaznovalo od sodišča z občutnimi denarnimi globami in zaporom.

Lan in tulje. Kdor je kaj lanu pridelal, mora lan in tulje (prejo) nemudoma ponuditi osrednji kupovalki teh predmetov v Trutnovu na Češkem. Ta ima ukaz, da jih pokupi po najvišjih cenah.

Opozarjamo na „Brambni ščit“ v Kranju!

NOVEJŠE VESTI.

Dunaj, 17. nov. Gorica bo kmalu le kup razvalin. Ogenj italijanske artiljerije danes pojenjuje, drugače je položaj ob Soči neizpremenjen. Neko naše letalno bročevje je metalo bombe na Brescia in na več krajih napravilo požare.

Dunaj, 17. nov. Ob meji Sandžaka so naši vrgli črnogorske zadnje straže čez Lim. V Srbiji so naši zasedli postojanke severno od Javorja, Nemške čete so prišle blizu Raške. Boji so pri Kuršumlju. Nemci so vjeli 2000 Srbov, Bolgari pri Sebanjih 170. Zahodno od Leskovca so Bolgari zopet dobili izgubljene postojanke in zahodno od Vardarja nabili Francoze, ki so imeli velike izgube. — Kralj Peter je še pri armadi. Srbi so izgubili že skoro vso staro kraljevino.

Dunaj, 17. novembra. Na ruskem bojišču ni bilo včeraj nič novega. — Ruski rušilci so obstreljevali pokrajino na kurskem obrežju.

Bukarešt, 18. nov. Romunija hoče ostati nevtralna. Rusija zbira ob romunski meji armado in spravlja skupaj živila. 15 ruskih vojniških ladij črnomoškega bročevja, med njimi trije novi drednoti, križari že dva dni ob bolgarski obali. Došel je k četam v Besarabiji general Kuropatkin.

Dunaj, 19. nov. Položaj na ruskem bojišču se ni izpremenil. — Ob Soči so bili včeraj italijanski napadi bolj slabi in nočni napadi odbiti. Na Gorico so od jutra naprej Italijani zopet silovito streljali. — Pregarjanje Srbov dobro napreduje. Naše čete se bližajo Uvaškemu odseku. Zasedle so planino Javor in došle na Golijo planino južno od Ivanjice. Nemci so prodrli do srede pota med Ušcem in Raško in šli čez planino Kopavnik ter zasedle Kuršumlje. — Bolgari gredo proti višinam Radoma.

Padli posestniki iz Senčurja. Sv. Martina dan so padli pri Gorici: Matija Vidmar (Klobasar), Franc Okoren (Visnjar), Mihael Erzar (Blagne). Na Ruskem so pa prej padli: Podjed, Hlevar in še trije drugi. Sedaj zvoni v Senčurju petim padlim junakom, ki so se žrtvovali za domovino.

Vsem županstvom naznanjamo, da se dobe „Potrdila o istovetnosti - Identitätsbescheinigung“ po 2 vin. komad in „Izkaz za moko“ po 4 vin. v tiskarni „Tiskovnega društva“ v Kranju.

Pozor, članice Marijinih družb!

Izšel je v naši tiskarni Bleiweisov družbeni molitvenik: „Hči Brezmadežne“, ki obsega okrog 450 strani. Oblika je ista kakor pri „Tolažba dušam v vica“ V prvem delu je ponatisnjen stanovski pouk, katerega so v prvi izdaji Slovenke z velikim navdušenjem sprejele. V drugem, novem delu je bogat marijanski molitvenik, ki nudi poleg drugih posebno veliko obhajilnih molitev in vse za družbe potrebne molitve. Pesmi je nad 30. Velja pa molitvenik rdečdobrezan 250 K. Naroča se lahko takoj pri „Tiskovnem društvu“ v Kranju.

Umetni zobje!

Ne da bi se izruvale zobne korenine, se ustavljajo **amerikanski umetni zobje** posamezno ali celo zobovje, kakor se tudi

plombirajo zobje

vsak dan od 8. ure dopoldne do 6. ure zvečer v konc. zobotehničnem ateljeju

O. Seydl, Ljubljana.

Stritarjeva ulica št. 7.

Kupujte razno manufakturno in galanterijsko blago vedno le pri „Prvi gorenjski razpošiljalni“ Ivan Savnik, Kranj
ki prodaja dobro in trpežno blago po najnižjih cenah.